EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.3.12.
COM(2024) 113 final

2024/0062 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a Nemzetközi Gabonatanácsban Szenegálnak az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezményhez való csatlakozásával kapcsolatban képviselendő álláspontról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Unió által a Nemzetközi Gabonatanácsban Szenegálnak **az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezményhez** (a továbbiakban: az egyezmény) való csatlakozásával kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározásáról szóló határozat.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. Az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezmény

Az egyezmény célja a nemzetközi együttműködés előmozdítása a gabonakereskedelem minden területén, a nemzetközi gabonakereskedelem bővülésének előmozdítása, valamint a gabona lehető legszabadabb kereskedelmének biztosítása. Ezen túlmenően az egyezmény a lehető legnagyobb mértékben hozzá kíván járulni az összes tag érdekét szolgáló nemzetközi gabonapiaci stabilitás megteremtéséhez és a világ élelmezésbiztonságának fokozásához, továbbá egyeztető és vitafórumot kíván biztosítani a tagok számára a gabonakereskedelemmel kapcsolatban felmerülő problémák megvitatásához.

Az egyezmény 1995. július 1-jén hatályba lépett. Az Unió az egyezmény részes fele[1].

Az egyezményt az Európai Unió a 96/88/EK tanácsi határozattal kötötte meg 1998. június 30-ig terjedő hatállyal, amelyet azóta rendszeres időközönként meghosszabbítottak. Az egyezmény 33. cikkének megfelelően az egyezmény hatálya minden ilyen alkalommal legfeljebb két évvel hosszabbodik meg. Legutóbb a Nemzetközi Gabonatanács 2023. június 14-i 58. ülésén hozott határozatával hosszabbították meg, így az egyezmény 2025. június 30-ig marad hatályban.

2.2. A Nemzetközi Gabonatanács

Az egyezmény végrehajtásáért felelős Nemzetközi Gabonatanács egy londoni székhelyű kormányközi szervezet, amely az egyezmény 1. cikkében meghatározott célkitűzések megvalósítására törekszik. A Nemzetközi Gabonatanács céljai a következők:

a) a nemzetközi együttműködés előmozdítása a gabonakereskedelem minden területén;

b) a nemzetközi kereskedelem bővítésének, nyitottságának és méltányosságának elősegítése a gabonaágazatban;

c) hozzájárulás a nemzetközi gabonapiac stabilitásának megteremtéséhez, a világ élelmezésbiztonságának fokozása, valamint közreműködés azon országok fejlesztésében, amelyek gazdasága függ a gabonakereskedelemtől.

E célkitűzések megvalósítását a Tanács a piac átláthatóságának javítása révén kívánja elérni, és ennek érdekében gondoskodik a piacra és a szakpolitikai fejleményekre vonatkozó információk megosztásáról, elemzéséről és az ezekkel kapcsolatos konzultációk lefolytatásáról.

A Nemzetközi Gabonatanácsnak jelenleg 29 tagja van; számos, a világ legnagyobb gabonatermelői és jelentős gabonaimportőrei közé tartozó ország is részt vesz a munkájában. Az Unió mellett tagja többek között Argentína, Ausztrália, az Egyesült Királyság, India,

[1] HL L 21., 1996.1.27., 47. o.

Japán, Kanada, Oroszország, Ukrajna és az USA. Kína és Brazília azonban nem tagjai, míg Egyiptom, az egyik legnagyobb búzaimportőr 2023. július 1-jén kilépett a szervezetből.

A Nemzetközi Gabonatanács 29 tagja összesen 2 000 szavazattal rendelkezik.

A költségvetési eljárások (lásd az egyezmény 11. cikkét) és ezeken belül a tagok éves pénzügyi hozzájárulásainak meghatározása tekintetében az Unió a 2023/24-es pénzügyi évben[2] 376 szavazattal rendelkezik.

Döntéshozatal (azaz szavazások) esetén (lásd az egyezmény 12. cikkét) 1 000 szavazaton a 11 exportáló tag (köztük az Unió 2023/24-ben 240 szavazattal) és 1 000 szavazaton a 18 importáló tag osztozik. Hangsúlyozni kell, hogy elvben a Nemzetközi Gabonatanács konszenzus alapján működik, és nagyon ritka, hogy ténylegesen sor kerül szavazásra.

A Nemzetközi Gabonatanács értekezletein az Uniót az Európai Unióról szóló szerződés 17. cikke értelmében a Bizottság képviseli. A tagállamok részt vehetnek a Nemzetközi Gabonatanács értekezletein, különösen a tanácsi üléseken.

2.3. A Nemzetközi Gabonatanács tervezett jogi aktusa

A Nemzetközi Gabonatanács ügyvezető igazgatója 2023. december 12-én arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy Szenegál csatlakozni kíván az egyezményhez. Szenegál a hivatalos kérelmet 2023. december 22-én nyújtotta be, amelyről a Nemzetközi Gabonatanács tagjait 2024. január 3-án tájékoztatták[3].

Szenegál kérelmét a Nemzetközi Gabonatanács a 2024. január 24-i 59. ülésén vizsgálta meg. A szóban forgó ülésen a Nemzetközi Gabonatanács megállapodott abban, hogy a kérelemről szóló határozatot írásbeli eljárással (postai úton történő szavazással) hozza meg 2024. április 24-i határidővel. Amennyiben a Nemzetközi Gabonatanács egyetlen tagja sem nyújt be írásbeli kifogást az említett időpontig, Szenegál csatlakozása 2024. május 1-jén hatályba lép.

Az egyezmény 27. cikkének (2) bekezdése értelmében az egyezményhez bármely állam kormánya csatlakozhat a Tanács által megfelelőnek ítélt feltételek mellett. A Gabonakereskedelmi Egyezmény keretében elfogadott eljárási szabályzat (a továbbiakban: az eljárási szabályzat) 33.d) szabályával összhangban az Adminisztratív Bizottság megvizsgálja a csatlakozás iránt a 27. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott kérelmeket, és ajánlásokat fogalmaz meg azokra vonatkozóan a Tanács számára.

Az eljárási szabályzat 33.b) szabálya alapján a csatlakozó ország szavazatainak számát az egyezmény 11. cikkének alkalmazásában (azaz a tagok éves pénzügyi hozzájárulásának meghatározása céljából) a csatlakozó ország teljes gabonakereskedelmének a Nemzetközi Gabonatanács összes tagországának teljes gabonakereskedelméhez viszonyított részaránya alapján kell megállapítani.

Az egyezmény 12. cikkének (1) bekezdése értelmében a Tanácsnak meg kell határoznia, hogy az egyezmény alkalmazásában mely országok minősülnek exportáló tagnak, és melyek minősülnek importáló tagnak, figyelembe véve az érintett tagok gabonakereskedelmének szerkezetét és az általuk e tekintetben képviselt álláspontot. A Tanács ugyanazon cikk (2) és (3) bekezdése alapján határoz továbbá a tagok szavazati jogairól is.

Noha az egyezmény nem tartalmaz konkrét szabályokat a postai úton történő szavazás eljárására (avagy az írásbeli eljárásra) vonatkozóan, az egyezménynek a Tanács határozatairól

[2] A Nemzetközi Gabonatanács pénzügyi év alapján működik, amely július 1-től június 30-ig tart.

[3] A Nemzetközi Gabonatanács AC(23/24)Misc.1 dokumentuma.

rendelkező 14. cikke nem írja elő, hogy az ilyen határozatokat a tanácsi üléseken kell meghozni.

3. AZ UNIÓ ÁLTAL KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

Az Unió mindig is aktív tagja volt a Nemzetközi Gabonatanácsnak és támogatta a szervezet kibővítését.

Szenegál különösen a rizs és a durva szemű gabona jelentős termelője. Ugyanakkor nem önellátó, és nem képes teljes mértékben kielégíteni a hazai keresletet. Ezért az ország további gabonamennyiségeket kénytelen importálni, köztük búzát is.

Amennyiben a Nemzetközi Gabonatanács tagjai jóváhagyják Szenegálnak az egyezményhez való csatlakozását, az ország az egyezmény 12. cikkével összhangban importáló tag lesz. Mivel az Unió exportáló tag, Szenegál csatlakozása nem befolyásolja az Unió számára az egyezmény 12. cikke alapján kiosztott szavazatok számát. Ugyanakkor Szenegál csatlakozása nyomán a 2024/2025-ös pénzügyi évtől minimális mértékben csökkenhet az Unió számára az egyezmény 11. cikke alapján kiosztott szavazatok száma, amelynek figyelembevételével a tagok által fizetendő pénzügyi hozzájárulás meghatározása történik.

E javaslat célja, hogy a Bizottság felhatalmazást kapjon a Tanácstól arra, hogy az Unió nevében Szenegálnak az egyezményhez való csatlakozása mellett szavazzon.

4. JOGALAP

4.1. Eljárási jogalap

4.1.1. Alapelvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „*a megállapodásokkal létrehozott szervekben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat*”.

A „*joghatással bíró jogi aktus*” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok.

4.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A Nemzetközi Gabonatanács tervezett jogi aktusa a Nemzetközi Gabonatanács tagságának kibővítését vonja maga után. A Nemzetközi Gabonatanács tervezett jogi aktusa joghatással bír, mivel meghatározza a szóban forgó csatlakozás feltételeit, és különösen mivel kihat a döntéshozatali egyensúlyra a Tanácson belül, amelynek határozatait az exportáló és az importáló tagok többségének meg kell szavaznia, és e határozatok az egyezmény 14. cikkében foglaltak értelmében a tagokra nézve kötelező érvényűek.

A tervezett jogi aktus nem egészíti ki és nem módosítja a megállapodás intézményi keretét.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

4.2. Anyagi jogalap

4.2.1. Alapelvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által

képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegűként azonosítható, míg a másik pusztán járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt jogalapra kell alapítani.

4.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a mezőgazdasági termékek kereskedelméhez kapcsolódik.

Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja az EUMSZ 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése.

4.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja ezért az EUMSZ 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése, összefüggésben az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdésével.

5. A TERVEZETT JOGI AKTUS KIHIRDETÉSE

Szenegál csatlakozása hatással lesz a Nemzetközi Gabonatanácsban a tagok szavazatainak kiosztására az egyezmény 11. cikke szerinti költségvetési eljárások tekintetében. Ezért a tanácsi határozatot annak elfogadását követően helyénvaló kihirdetni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

2024/0062 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a Nemzetközi Gabonatanácsban Szenegálnak az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezményhez való csatlakozásával kapcsolatban képviselendő álláspontról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdésére, összefüggésben 218. cikkének (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezményt (a továbbiakban: az egyezmény) az Unió a 96/88/EK tanácsi határozat[1] révén megkötötte, és az egyezmény 1995. július 1-jén hatályba lépett. Az egyezményt a részes felek eredetileg három évre kötötték meg.

(2) Az egyezmény 33. cikke értelmében a Nemzetközi Gabonatanács alkalmanként két évet meg nem haladó, egymást követő időszakokra meghosszabbíthatja az egyezményt. A Tanács az egyezményt annak megkötése óta rendszeresen meghosszabbította további kétéves időszakokra. A Nemzetközi Gabonatanács legutóbb a 2023. június 14-én hozott határozatában hosszabbította meg az egyezményt[2], így az 2025. június 30-ig marad hatályban.

(3) Az egyezmény 27. cikkének (2) bekezdése értelmében az egyezményhez bármely állam kormánya csatlakozhat a Nemzetközi Gabonatanács által megfelelőnek ítélt feltételek mellett.

(4) 2023. december 22-én Szenegál hivatalosan kérelmezte, hogy csatlakozhasson az egyezményhez. A csatlakozási kérelem jóváhagyása esetén Szenegál 2024. május 1-jén válik taggá.

(5) Szenegál a rizs és a durva szemű gabona jelentős termelője. Ugyanakkor nem önellátó, és nem képes teljes mértékben fedezni a hazai fogyasztást, ezért további mennyiségeket kénytelen importálni különböző gabonafélékből.

(6) Amennyiben Szenegálnak az egyezményhez való csatlakozásra és abból következően a Nemzetközi Gabonatanács munkájában való részvételre irányuló kérelme jóváhagyásra kerül, Szenegál az egyezmény 12. cikke értelmében importáló tag lesz. Mivel az Unió exportáló tag, Szenegál csatlakozása nem befolyásolja az Unió számára

[1] A Tanács 96/88/EK határozata (1995. december 19.) az 1995. évi Nemzetközi Gabonaügyi Megállapodást alkotó Gabonakereskedelmi Egyezmény és Élelmiszersegély-egyezmény Európai Közösség által történő jóváhagyásáról (HL L 21., 1996.1.27., 47. o.). [kivételesen nem áll rendelkezésre európai jogszabály-azonosító]

[2] A Tanács (EU) 2023/991 határozata (2023. május 15.) a Nemzetközi Gabonatanácsban az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezmény időbeli hatályának meghosszabbítására tekintettel az Európai Unió által képviselendő álláspontról (HL L 135., 2023.5.23., 114. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/991/oj).

az egyezmény 12. cikke alapján kiosztott szavazatok számát. Ugyanakkor Szenegál csatlakozása nyomán a 2024/2025-ös pénzügyi évtől csökkenhet az Unió számára az egyezmény 11. cikke alapján kiosztott szavazatok száma, amelynek figyelembevételével a tagok által fizetendő pénzügyi hozzájárulás meghatározása történik.

(7) Helyénvaló meghatározni az Unió által a Nemzetközi Gabonatanácsban képviselendő álláspontot, és jóváhagyni Szenegálnak az egyezményhez való csatlakozását,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Unió által a Nemzetközi Gabonatanácsban képviselendő álláspont az, hogy Szenegálnak az 1995. évi Gabonakereskedelmi Egyezményhez való csatlakozását jóvá kell hagyni.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Bizottság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök